

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 września 2025 r.

Pozycja 228

POSTANOWIENIE

z dnia 26 marca 2025 r.

Sygn. akt Ts 54/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] S. z siedzibą w S. na Ł. o zbadanie zgodności:

art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655) w zakresie, w jakim „uniemożliwia zachowanie terminu na dokonanie czynności procesowej w sytuacji, gdy wniesienie pisma do sądu za pośrednictwem przesyłki zwykłej lub paczki u operatora pocztowego nastąpiło w terminie do jego wniesienia, ale faktyczny wpływ pisma nadanego w formie przesyłki zwykłej lub paczki do sądu, nastąpił już po upływie terminu do jego wniesienia”, a także w jakim „ogranicza domniemanie wniesienia pisma do sądu w dniu nadania przesyłki u operatora wyłącznie do listów (przesyłek) poleconych, pomijając listy zwykłe (nierejestrowane) i paczki”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 marca 2023 r. (data nadania) [...] z siedzibą w S. na Ł. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Postanowieniem z 24 czerwca 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy [...] w W. odrzucił wniosek skarżącej o doręczenie postanowienia z 26 maja 2022 r. z uzasadnieniem jako spóźniony. W uzasadnieniu wskazał, że skarżąca nie dochowała tygodniowego terminu złożenia wniosku o uzasadnienie orzeczenia, ponieważ wniosek nie był nadany do sądu przesyłką poleconą, lecz listem nierejestrowanym priorytetowym. W sprawie nie zachodził zatem wyjątek wskazany w art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm., dalej: k.p.c.). Zażalenie skarżącej na to orzeczenie Sąd Okręgowy w W., XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicz-

nych oddalił postanowieniem z 8 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]). Sąd Okręgowy stwierdził m.in., że w świetle art. 165 § 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 24 września 2021 r. „tylko nadanie pisma procesowego do sądu w formie przesyłki poleconej powoduje zachowanie terminu do wniesienia pisma do sądu”. Skarżąca – jak przypomniał Sąd Okręgowy – złożyła wniosek o uzasadnienie postanowienia z 26 maja 2022 r. nie za pośrednictwem operatora pocztowego przesyłką poleconą, lecz nierejestrowanym listem priorytetowym. Ten sposób nadania pisma procesowego nie wyczerpał zaś przesłanek zastosowania wyjątku z art. 165 § 2 k.p.c. Termin wniesienia pisma należało więc liczyć od daty jego wpływu do sądu, tj. 22 czerwca 2022 r.

Powyższe orzeczenie wraz z uzasadnieniem zostało doręczone skarżącej 30 grudnia 2022 r.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 18 maja 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 26 maja 2023 r.) wezwał skarżącą do doręczenia odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 8 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]) oraz do udokumentowania daty jego doręczenia.

W piśmie procesowym z 1 czerwca 2023 r. skarżąca poinformowała o zmianie pełnomocnika. Do pisma dołączyła nowe pełnomocnictwo oraz dokumenty, o których mowa w zarządzeniu Prezesa Trybunału Konstytucyjnego.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 30 stycznia 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 6 lutego 2024 r.) wezwał skarżącą do wskazania, w jaki sposób zakwestionowany w skardze art. 165 § 2 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1655), w zakresie, w jakim „uniemożliwia zachowanie terminu na dokonanie czynności procesowej w sytuacji, gdy wniesienie pisma do sądu za pośrednictwem przesyłki zwykłej lub paczki u operatora pocztowego nastąpiło w terminie do jego wniesienia, ale faktyczny wpływ pisma nadanego w formie przesyłki zwykłej lub paczki do sądu, nastąpił już po upływie terminu do jego wniesienia”, a także w jakim „ogranicza domniemanie wniesienia pisma do sądu w dniu nadania przesyłki u operatora wyłącznie do listów (przesyłek) poleconych, pomijając listy zwykłe (nierejestrowane) i paczki”, narusza prawo skarżącej do sądu (art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji). Skarżąca została także zobowiązana do uzasadnienia zarzutu niezgodności zakwestionowanego w skardze przepisu z prawem do sądu, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Skarżąca odniosła się do zarządzenia w piśmie procesowym z 13 lutego 2024 r. (data nadania).

Skarżąca twierdzi, że zakwestionowany w skardze przepis narusza prawo do sądu, ponieważ pozbawił ją prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Narusza także zasady: demokratycznego państwa prawnego, proporcjonalności, sprawiedliwości społecznej, zaufania do państwa i stanowione go przez nie prawa, pewności prawa i prawo do obrony.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

2. Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone (pkt 2), a także uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (pkt 3).

Brak wskazania sposobu naruszenia konstytucyjnej wolności lub prawa oraz brak odpowiedniego uzasadnienia zarzutu niezgodności danego przepisu z przywołanymi wzorcami kontroli stanowi uchybienie przez skarżącego ustawowej powinności i skutkuje koniecznością odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

3. Skarżąca zakwestionowała art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm., dalej: k.p.c.) w brzmieniu: „Oddanie pisma procesowego w formie przesyłki poleconej w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu”.

Istota zarzutów sformułowanych w skardze pod adresem cytowanego przepisu dotyczy naruszenia prawa do sądu (art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji).

W swoich orzeczeniach Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał, że konstytucyjne prawo do sądu składa się z następujących elementów: 1) prawa dostępu do właściwego, niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu; 2) prawa do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności; 3) prawa do wyroku sądowego, tj. prawa do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd; 4) prawa do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy (zob. wyrok TK z 26 września 2023 r., sygn. SK 14/19, OTK ZU A/2023, poz. 76).

Trybunał zauważa, że ani w skardze, ani w piśmie procesowym stanowiącym odpowiedź na zarządzenie sędziego Trybunału wzywające do usunięcia braków formalnych skargi skarżąca nie wyjaśniła, który z powyższych komponentów prawa do sądu, i w jaki sposób, został naruszony. Zarzuty skarżącej ograniczają się jedynie do stwierdzenia, że prawo to zostało naruszone „poprzez” pozbawienie jej prawa do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy. Można się jedynie domyślać, że nierzetelne rozpoznanie sprawy (przyjęcie przez sąd, że datą złożenia pisma procesowego jest data jego wpływu do sądu, a nie data nadania pisma przesyłką zwykłą) jest wynikiem wadliwie ukształtowanej procedury, która, jak zarzuciła skarżąca, przerzuca ryzyko i niejasności związane z obiegiem lub rodzajem korespondencji pocztowej na stronę postępowania (s. 2 skargi). Należy jednak zauważyć, że zakwestionowany przez skarżącą przepis wyraźnie i jednoznacznie stanowił o tym, że równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do sądu jest jego nadanie tylko w formie przesyłki poleconej. Skarżąca skierowała do sądu pismo z wnioskiem o uzasadnienie listem nierejestrowanym priorytetowym. W sprawie istotne jest także to, że zdaniem Sądu Rejonowego skarżąca nadała pismo procesowe listem nierejestrowanym „prawdopodobnie 15 czerwca 2022 r.”, podczas gdy termin jego wniesienia upłynął 14 czerwca 2022 r.

Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdza, że skarżąca, pomimo wezwania do usunięcia braków formalnych skargi, nie wskazała, w jaki sposób zakwestionowany w niej art. 165 § 2 k.p.c. naruszył prawo do sądu, nie przedstawiła także w tym zakresie uzasadnienia. Analizowana skarga nie spełnia więc podstawowych warunków wynikających z art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania dalszego biegu rozpatrywanej skardze konstytucyjnej.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.